

Vloga glasbe v primarni pediatrični ambulanti

Petra Brdnik Juhart

Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta
petra.brdnik@pef.uni-lj.si

Anja Radšel

Zdravstveni dom Medvode
anja.radsel@zd-medvode.si

69

 © 2025 Petra Brdnik Juhart in Anja Radšel
<https://doi.org/10.26493/978-961-293-544-3.4>

Glasba igra v življenju ljudi pomembno vlogo že od pradednine. Njeni pozitivni učinki na celostni razvoj otrok in njihovo dobro počutje v stresnih okoliščinah so dobro dokumentirani. V okviru raziskave smo preučevali, kako slovenski pediatri na primarni ravni dojemajo vlogo glasbe v ambulantnem okolju. Uporabljena je bila triangulacija raziskovalnih pristopov, pri čemer je bila osrednja metoda kvalitativna analiza, dopolnjena s kvantitativnimi podatki. Podatki so bili zbrani z anketnim vprašalnikom, ki je vseboval tako zaprta kot odprta vprašanja. Vzorec je zajemal 102 pediatra iz vseh slovenskih statističnih regij. Kvantitativni del je omogočil analizo pogostosti odgovorov, medtem ko je kvalitativna vsebinska analiza z odprtim kodiranjem razkrila globlja stališča in mnenja anketirancev. Ugotovitve kažejo, da večina pediatrov glasbo dojemajo kot sredstvo, s katerim lahko spodbudimo otrokovo sodelovanje v pediatrični obravnavi, saj zmanjša nemir v stresnih situacijah in podpira različna razvojna področja. Najpogosteje se kot učinkovita izkazuje umirjena glasba. Čeprav jo pediatri uporabljajo večinoma intuitivno, rezultati nakazujejo potencial za njeno sistematično vključevanje v ambulantno pediatrično prakso. Poleg vpliva na otroke se kažejo tudi pozitivni učinki na starše, zdravstveno osebje in splošno delovno vzdušje v ambulanti.

Ključne besede: učinek glasbe, stresni odziv, celostni razvoj otroka, primarna pediatrija, glasbene dejavnosti

The Role of Music in Primary Paediatric Care

Music has played an important role in human life since ancient times. Its positive effects on the holistic development of children and their well-being in stressful situations are well documented. This study investigated how Slovenian paediatricians at the primary care level perceive the role of music in outpatient settings. A triangulation of research approaches was used, with qualitative analysis as the central method, complemented by quantitative data. Data were collected using a questionnaire containing both closed and open-ended questions. The sample consisted of 102 paediatricians from all statistical regions of Slovenia. The quantitative part enabled a frequency analysis of the answers, while the qualitative content analysis revealed deeper attitudes and opinions of the respondents through open coding. The findings show that most paediatricians perceive music to encourage children's cooperation during paediatric examinations, as it helps reduce restlessness in stressful situations and supports various areas of development. Calming music is most often found to be effective. Although paediatricians mostly use it intuitively, the results suggest potential for the systematic integration of music into outpatient paediatric practice. In addition to its effects on children, positive impacts were also observed on parents, healthcare staff, and the overall working atmosphere in the clinic.

Keywords: impact of music, holistic child development, primary paediatrics, music activities

Uvod

Umetnost v zgodnjem otroštvu spodbuja ustvarjalnost, kritično mišljenje in empatijo, ki so nujni gradniki oblikovanja zdrave osebnosti in umestitve v družbo (Barbot idr., 2016). Glasba kot del umetniškega izraza ima pri tem posebno vlogo, saj presega kulturne in jezikovne meje (Brdnik Juhart in Sicherl Kafol, 2021; Chanda in Levitin, 2013). Otroci se nanjo odzivajo že v prenatalnem obdobju, kar potrjujejo raziskave o vplivu glasbenih dražljajev na razvoj možganov ploda (Hilton idr., 2023). V obdobju dojenčka in kasneje vse kulture sveta uporabljajo petje uspank za pomirjanje živčnega sistema (Shin idr., 2022). Glasba otrokom omogoča, da na neverbalen način izražajo čustva, uravnavajo razpoloženje in vzpostavljajo stik s sabo in z okolico. Spodbuja razvoj pozornosti, spomina, govora, gibalnih spretnosti in socialne interakcije (Habibi idr., 2018; Koelsch, 2010). Aktivnosti, kot so poslušanje glasbe, petje, ritmična izreka in igranje na glasbila, prispevajo k učenju ritma, jezika in glasbenega mišljenja ter pospešujejo čustveno stabilnost (D'Souza in Wisheart, 2018). Glasbene dejavnosti so pomembne tudi za razvoj otrokovega mišljenja in govornega izražanja (Boyne idr., 2025; Gordon idr.,

2015). Metaanaliza Reyne L. Gordon idr. (2015) je pokazala, da glasbena vadba pozitivno vpliva predvsem na fonološko zavedanje otrok, kar je ključno za razvoj zgodnje pismenosti. Ugotovitve podpirajo vključevanje glasbenih dejavnosti v zgodnje izobraževalne programe kot potencialno učinkovitega orodja za spodbujanje jezikovnega razvoja.

Glasba ima lahko tudi terapevtski učinek sproščanja, pomirjanja in sočasne aktivacije (Loewy idr., 2005; Pelletier, 2004). Deluje pomirjujoče, zmanjšuje stresni odziv telesa in občutek anksioznosti ter izboljšuje razpoloženje. V bolnišničnem okolju, kjer so otroci pogosto izpostavljeni neprijetnim in stresnim situacijam, lahko glasba ustvari prijetno zvočno okolje, ki spodbuja občutek varnosti in zaupanja (Barrera idr., 2002; Lai in Amaladoss, 2022; Li idr., 2025). Lahko tudi zmanjša zaznavanje bolečine in izboljša sodelovanje otrok pri zdravstveni obravnavi (Stegemann idr., 2019). Raziskave kažejo, da glasba aktivira limbični sistem in sprošča nevrottransmiterje, povezane z ugodjem, kot sta dopamin in serotonin, kar krepi čustveno regulacijo, zmanjšuje tesnobo in povečuje občutek ugodja (Chanda in Levitin, 2013).

Zakon o celostni zgodnji obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami (ZOPOPP) (2017) izpostavlja, da obravnava otroka v primarni pediatrični ambulanti obsega celosten pristop k zdravju otroka in vključuje ne le obravnavo bolezni, temveč tudi spremljanje in spodbujanje otrokovega razvoja ter njegovega dobrega počutja. Za primarno zdravstveno oskrbo otrok v Sloveniji skrbijo pediatri in ne družinski zdravniki kot mnogokje drugje v tujini. Otroci od rojstva do 18. leta obiskujejo pediatrične ambulante, kjer so deležni tako preventivnih kot kurativnih storitev (Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2016). Preventivni zdravstveni pregledi so pravica vsakega otroka in so glede na razvojna obdobja otrok razporejeni v smiselni časovnih presledkih, ki omogočajo optimalno spremljanje njihovega razvoja. Ob preventivnih pregledih se opravlja tudi različna testiranja, cepljenja in svetovanja (Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2016). Kurativnih pregledov so otroci deležni vsakič, ko zbolijo (Zakon o zdravstveni dejavnosti, 1992). Predpisani časovni normativi pregledov, še posebej v obdobjih povečanega obiska, npr. zaradi nalezljivih okužb v zimskem času, zdravstveno osebje pogosto silijo v hitenje in ga omejujejo pri poglobljeni obravnavi otroka. V ambulantnem okolju lahko prisotnost staršev in sodelovanje pri glasbenih dejavnostih pripomoreta k zmanjšanju otrokovega strahu ter tesnobe in povečanju sodelovanja pri pregledu (Monaci idr., 2024). Glasba, kot del umetniškega izraza, ima lahko ob tem pomembno vlogo, saj dokazano povezuje afektivna, kognitivna, socialna in psihomotorična razvojna področja otrok (Habibi idr., 2018; Koelsch, 2010; Sicherl Kafol, 2004, 2015).

Problem raziskave

Pomembno vlogo pri vključevanju glasbe v otrokovo življenje imajo odrasli – tako starši kot tudi zdravstveni delavci. Njihova vloga je dvojna: po eni strani ustvarjajo spodbudno okolje, po drugi pa s svojim zgledom spodbujajo otrokovo udeležbo in izražanje. Starši lahko z vsakodnevnimi dejavnostmi, kot so petje, poslušanje glasbe skupaj z otrokom ali igranje na inštrumente, pomembno prispevajo k otrokovi čustveni varnosti ter razvoju govora, pozornosti in socialnih veščin (Gordon idr., 2015; McPherson, 2009; Newman idr., 2022). Tudi zdravstveni delavci imajo priložnost, da glasbo vključijo v svoje delo z otroki, zlasti v okviru primarne pediatrične obravnave, ki v Sloveniji ne zajema le zdravljenja bolezni, temveč tudi promocijo zdravja, preventivno delovanje in podporo celostnemu razvoju otroka (Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2016; Zakon o zdravstveni dejavnosti (ZZDej), 1992).

V tujini se glasba že vključuje v različne oblike pediatrične zdravstvene oskrbe – od glasbene terapije, ki se uporablja za zmanjševanje bolečine in anksioznosti pri otrocih z onkološkimi obolenji (Barrera idr., 2002; da Silva Santa idr., 2021), do uporabe glasbe v čakalnicah in med zdravniškimi pregledi za ustvarjanje prijetnega okolja ter zmanjševanje stresa (Lai in Amaladoss, 2022). Takšne prakse dokazujejo, da ima lahko glasba pomembno vlogo pri izboljšanju izkušenj otrok v zdravstvenem sistemu.

V Sloveniji področje vključevanja glasbe v zdravstvene obravnave otrok in mladostnikov ostaja slabo raziskano in sistemsko neurejeno. Uporaba glasbe v ambulantnem okolju je pogosto prepuščena intuiciji posameznih zdravstvenih delavcev, brez ustrezne strokovne podpore, smernic ali izobraževanj. Kljub številnim dokazom o pozitivnih učinkih glasbe na razvoj otrok in njeni terapevtski vrednosti (Habibi idr., 2018; Koelsch, 2010) je njena uporaba v slovenski primarni pediatrični praksi redka in nesistematična. V tem kontekstu se postavlja vprašanje, kako lahko glasba kot oblika umetniškega izraza prispeva k izboljšanju kakovosti zdravstvene obravnave otrok na primarni ravni.

Namen raziskave

Namen raziskave je bil celostno preučiti stališča slovenskih pediatrov o vlogi glasbe v okviru primarne pediatrične obravnave. Izhajajoč iz številnih dokazov o pozitivnih učinkih glasbe na otrokov kognitivni, čustveni, socialni in telesni razvoj ter njene terapevtske vrednosti smo želeli raziskati, v kolikšni meri se ti potenciali prepoznavajo in uresničujejo v slovenski primarni pediatrični praksi. Z raziskavo smo želeli

ugotoviti, kako pediatri dojemajo vpliv glasbe na otrokovo dobro počutje in celostni razvoj, kako pogosto in na kakšen način se glasba uporablja v ambulantnem okolju ter kakšno vlogo pri tem igrajo starši. Poseben poudarek je bil namenjen tudi prepoznavanju ovir, ki omejujejo vključevanje glasbe v vsakodnevno delo pediatrov, ter priložnosti za njeno večjo integracijo v obstoječe prakse. S tem smo želeli prispevati k boljšemu razumevanju možnosti, ki jih ponuja glasba kot podporno orodje v zdravstveni obravnavi otrok, ter spodbuditi razmislek o oblikovanju strokovnih smernic in izobraževanj za zdravstvene delavce na področju uporabe glasbe v pediatričnem kontekstu.

Raziskovalna vprašanja

Na osnovi ciljev in opredeljenega problema smo oblikovali naslednji raziskovalni vprašanja:

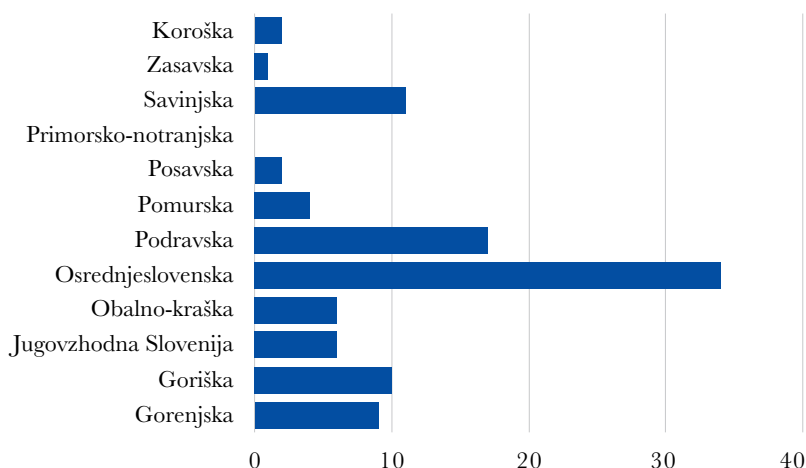
- Kako primarne pediatričnice in primarni pediatri dojemajo pomen glasbe za celostni razvoj otroka?
- Kako pogosto se v pediatričnih ambulantah uporablja glasba in čemu?

Metoda

Raziskava temelji na kvalitativno-kvantitativnem raziskovalnem pristopu, ki je omogočal celovitejše razumevanje preučevanega pojava. Uporabljena je bila deskriptivna metoda raziskovanja. Za povečanje veljavnosti in zanesljivosti rezultatov je bila uporabljena metoda triangulacije, ki je združevala kvantitativne in kvalitativne podatke ter omogočila primerjavo in dopolnjevanje ugotovitev iz različnih virov. Tak pristop je prispeval k poglobljenejšemu razumevanju kompleksnosti vključevanja glasbe v pediatrično prakso na primarni ravni.

Udeleženci

V raziskavo smo povabili vse primarne pediatrične ambulante, v katerih je zaposlenih okoli 400 pediatrov. Anketo sta v celoti izpolnila 102 anketiranca, kar je približno četrtina vseh pediatrov. Anketo je v celoti izpolnilo 92 (92 %) žensk in deset (10 %) moških, starih od 32 do 75 let ($48,4 \pm 10,8$). Anketiranci, ki so imeli od enega do 45 let delovne dobe ($16,6 \pm 11,9$), so bili iz vseh statističnih regij Slovenije razen primorsko-notranjske (gorenjska, goriška, koroška, jugovzhodna Slovenija, obalno-kraška, osrednjeslovenska, podravska, pomurska, posavska, savinjska in zasavska regija) (slika 1).

Slika 1 Statistične regije anketirancev

Vzorec je bil namenoma priložnostni, saj so sodelovali tisti strokovnjaki, ki so se odločili izpolniti anketni vprašalnik. Vzorec ocenjujemo kot reprezentativen, pri čemer ponujamo predvsem kvalitativno pomembne vpoglede v obravnavano tematiko.

Merski instrumentarij

Podatki so bili zbrani s pomočjo avtorsko oblikovanega anketnega vprašalnika, ki je bil razvit posebej za to raziskavo. Vprašanja so bila razdeljena v naslednje tematske sklope: pomen glasbe za otrokov razvoj, vloga glasbe pri delu pediatrov, osebne izkušnje z uporabo glasbe v ambulanti, vloga staršev pri uporabi glasbe in zaznani učinki na delovno okolje. Anketa je bila izvedena v spletni obliki in razposlana po elektronski pošti v vse slovenske primarne pediatrične ambulante ter strokovna omrežja. Tako pri postopku pridobivanja kot pri postopku obdelave podatkov smo upoštevali temeljna načela kodeksa etike raziskovanja na področju družboslovja.

Postopek obdelave podatkov

Obdelava podatkov je bila izvedena z osnovnim kvalitativnim in kvantitativnim pregledom ter s kategorizacijo v programu Microsoft Excel. Kvantitativni podatki so bili obdelani z osnovno deskriptivno statistiko – s frekvencami in z odstotki (N, %), poleg tega pa sta bila izračunana aritmetična sredina in standardni odklon ($M \pm SD$). Kvalitativne podatke, pridobljene z odprtimi vprašanji, smo analizirali z metodo

Preglednica 1 Odprto kodiranje kvalitativnih podatkov

Kode	Podkategorije	Kategorije
Pomirjanje ali aktivacija	Gibalni razvoj	Celostni razvoj otroka
Ples in gibanje		
Čustvena regulacija	Čustveni razvoj	
Izražanje čustev		
Sprejemanje informacij	Kognitivni razvoj	
Domišljija		
Govorni razvoj		
Osredotočenost		
Učenje glasbenega jezika		
Nevrološki razvoj	Socialni razvoj	
Medsebojni odnosi		
Interakcija		
Navezanost		
Varna odrasla oseba		
Spomin	Glasbene dejavnosti	
Dojemanje okolice		
Izvajanje glasbe (petje, ritmična izreka, igranje na glasbila)		
Poslušanje glasbe (aktivno in pasivno)		
Vsebine (slikovne, zvočne)		
Časovni pogoji	Izvedbeni pogoji	
Prostorski pogoji		
Kompetence odraslih oseb		

odprtega kodiranja (Mesec, 2023). Izjave smo segmentirali po stavkih in jih združevali v kode, podkategorije ter kategorije. Izjave smo razporedili v 580 citatov, ki jim je bila dodeljena šifra, ki vsebuje spol (Ž – ženski, M – moški), starost in delovno dobo ter kratico za statistično regijo Slovenije, v kateri se nahaja ambulanta anketiranca (npr. Osr. – osrednja Slovenija). Kode, razporejene v podkategorije, in pripadajoče kategorije predstavljamo v preglednici 1.

V nadaljevanju predstavljamo rezultate glede na posamezno raziskovalno vprašanje.

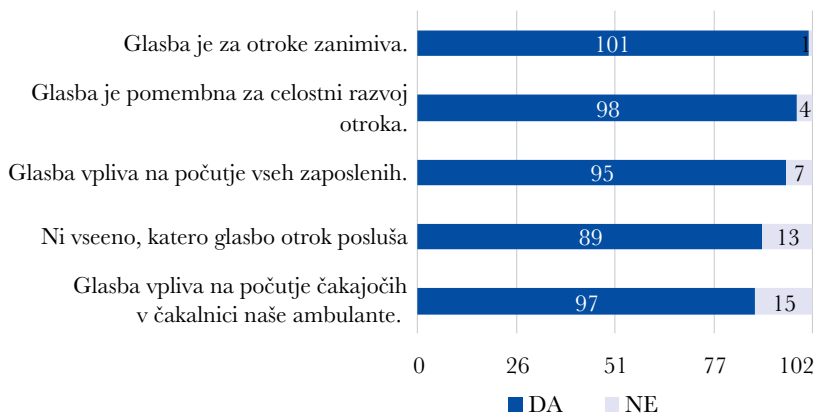
Rezultati

Analiza pridobljenih podatkov je razkrila več dimenzij dožemanja in uporabe glasbe v pediatrični ambulantni praksi. Rezultati so razvrščeni po tematskih kategorijah, ki so bile identificirane na podlagi vsebinske analize odgovorov, pridobljenih z avtorsko oblikovanim anketnim vprašalnikom.

Stališča pediatrov do pomena glasbe za otrokov celostni razvoj

Iz slike 2 je razvidno, da se je velika večina anketirancev strinjala, da je glasba za otroke zanimiva ($N = 101$ oz. 99 %), da ima pomembno vlogo v njihovem celostnem razvoju ($N = 98$ oz. 96 %) ter da ugodno vpliva na počutje vseh zaposlenih ($N = 95$ oz. 93 %). Malo manj ($N = 89$ oz. 87 %) jih je bilo prepričanih, da ni vseeno, katero glasbo otrok posluša, in da glasba vpliva na počutje čakajočih v čakalnici ambulate ($N = 87$ oz. 85 %).

V okviru podkategorije *gibalni razvoj otroka* po mnenju anketirancev glasba otroka hkrati pomiri in povabi v gibanje. Po mnenju anketirancev otroci običajno zaplešejo, glasba spodbuja radovednost, igrivost in ples ter omogoča izražanje čustev, kar lako razberemo iz naslednjih izjav:

Slika 2 Stališča pediatrov do pomena glasbe za otrokov celostni razvoj

Ritem ga sili v gibanje. (Ž, 51 – 23, Osr.)

Lahko pomirja, lahko privabi v gibanje, krepi pozornost in spodbuja domišljijo. (Ž, 59 - 28, Osr.)

Običajno ob petju zaplešejo. (Ž, 57 – 19, Podr.)

Podategorija gibalnega razvoja je povezana s podkategorijo *čustvene razvoja*, saj rezultati kažejo, da glasba po mnenju anketirancev pri otrocih ustvarja občutek sprostitve, izboljšuje razpoloženje ter jih pomirja. Tako glasba pozitivno vpliva na njihovo dobro počutje in omogoča razbremenitev. Poleg tega jo otroci pogosto povezujejo z veseljem, ker jih zabava, navdaja z zanimanjem in ponuja nekaj novega. Anketiranci so jo pogosto opisovali kot orodje za regulacijo otrokovega razpoloženja, še posebej v stresnih situacijah. Po njihovem mnenju lahko otroku pomaga pri osredotočenosti, sprostitvi, izražanju čustev in gibanju, kot ponazarjajo tudi izjave:

Čustveni – boljše razpoloženje, samopomiritev, večja usmerjenost misli. (Ž, 37 – 12, Sav.)

Krepi pozornost, širi besedni zaklad, predvsem pa vpliva na boljše počutje in s tem boljše sprejemanje drugih informacij. (Ž, 43 – 8, Osr.)

Pomaga pri kreativnosti, psihični stabilnosti, osrečuje. (Ž, 54 – 20, Osr.)

V okviru podkategorije *spoznavni razvoj* je iz citatov razvidno, da anketirani pediatri boljše počutje povezujejo z boljšim sprejemanjem informacij, z usmerjenostjo misli in s kreativnostjo, kar nakazuje vpliv glasbe na *spoznavni razvoj*. Iz citatov je razvidno, da glasba po mnenju pediatrov spodbuja učenje in pomnjenje ter vpliva na razvoj posluha. Anketirani pediatri so zapisovali, da je glasba sredstvo za spodbujanje domišljije, govornega razvoja in osredotočenosti. Prispeva k učenju ritma in melodij ter spoznavanju zvokov iz okolice.

Melodija je nekaj lepega, ritem ga sili v gibanje, osvaja besedni zaklad, rime. (Ž, 51 – 23, Osr.)

Lažje si zapomnijo melodijo s tekstom. (Ž, 57 – 19, Podr.)

Petje spodbuja učenje besed in učenje nasploh (npr. pesmi o abecedi, delih telesa, vozilih, živalih ...), razvoj posluha ... (Ž, 39 – 3, JV)

V okviru podkategorije *socialni razvoj* ugotavljamo, da so nekateri anketirani pediatri izrazili, da se otroci skozi glasbo poistovetijo z idoli ali raziskujejo svoj glasbeni izraz preko petja ali igranja inštrumentov. Lahko jih tudi spominja na osebe ali dogodke, kar krepi njihovo čustveno povezanost. Po mnenju anketirancev je glasba sredstvo komunikacije, saj spodbuja interakcijo z drugimi, povezovanje s sovrstniki in prepoznavanje

različnih zvokov. Prav tako navajajo, da glasba otrokom omogoča nebesedno izražanje občutkov in prispeva k boljšemu doživetju okolice.

Ker ga lahko spominja na dogodek, osebo. (Ž, 64 – 32, Osr.)

O tem lahko govorijo tudi s sovrstniki, se poistovetijo z idoli. (Ž, 37 – 10, Osr.)

Menim, da jih pritegne dražljaj kakor tudi drugi dražljaji, je na nek način spremenljiva in zato pritegne njihovo pozornost, jih zanima. Podobno kot premikajoč predmet bolj pritegne pozornost od statičnega. (Ž, 40 – 5, Kor.)

Izjave anketirancev so se mestoma nanašale tudi na področje nevroznanosti. S tega vidika so navajali prepričanja, da glasba vpliva na razvoj možganov, na nevronske povezave in da kot kompleksen ter prijeten zvok draži nevrone in s tem posledično širi obzorja.

Vpliva na nevronske povezave, vzpodbuja pozitivna čustva, otroka odvrne od napačne pozornosti. (Ž, 67 – 39, JV)

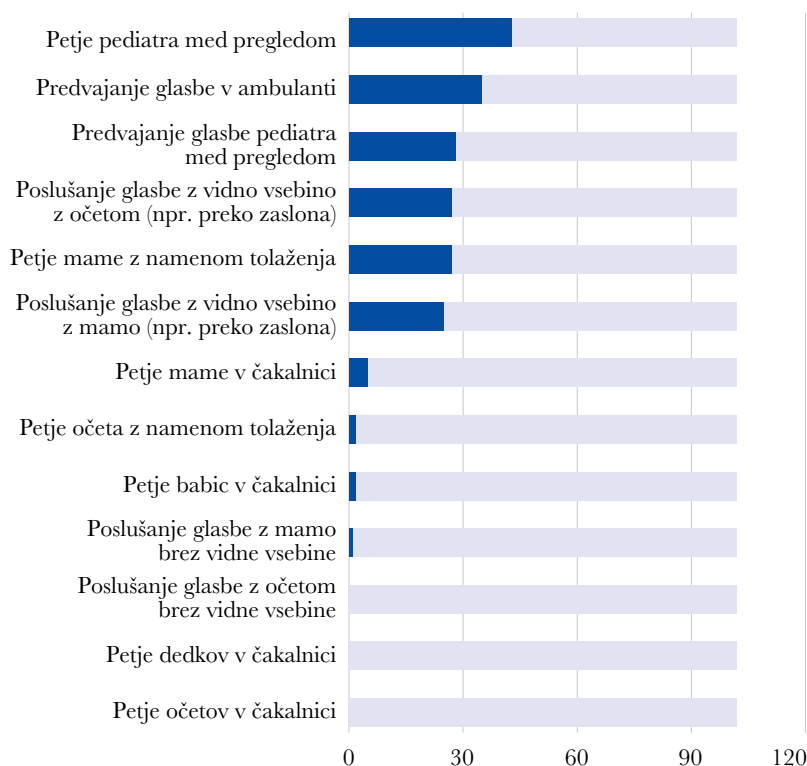
Zvok je eden od osnovnih dražljajev za ustrezen razvoj možganov. Glasba kot kompleksen in prijeten zvok pa tako še bolj draži nevrone in širi obzorja. (M, 56 – 25, Podr.)

Že samo ritem in melodija otroka spominjata na čas v maternici. (Ž, 49 – 18, Osr.)

Povzemamo, da so bili anketirani pediatri mnenja, da ima glasba koristi za otroka tako s kognitivnega, čustvenega in fizičnega vidika kot z vidika družbenih in komunikacijskih koristi, vplivov glasbenih elementov in povezanosti z vsakodnevnim življenjem. Po mnenju anketirancev glasba otrokom omogoča preusmeritev pozornosti, uvajanje novih dražljajev ter možnost, da svoje občutke izražajo na drugačen način, kot so navajeni.

Zastopnost glasbenih dejavnosti v ambulantnih prostorih

V okviru kategorije *zastopnost glasbe v ambulantnih prostorih* in podkategorije *glasbene dejavnosti* smo ugotavljali zastopnost *izvajanja glasbe*, kamor sodijo petje, ritmična izreka in igranje na glasbila. Iz slike 3 je razvidno, da je skoraj polovica anketirancev ($N = 43$ oz. 42 %) poročala, da je med kliničnim pregledom uporabila petje. Anketiranci niso poročali o tem, da bi starši ali stari starši pogosto peli v čakalnicah, pri čemer je bila najpogostejša opažena oblika petja materino petje z namenom tolaženja otroka.

Slika 3 Zastopanost glasbenih dejavnosti v ambulantnih prostorih

Pediatri pogosteje zaznavajo tudi materino petje v domačem okolju. *Ustvarjanja glasbe* v ambulantnih prostorih pediatri niso navajali, razen intuitivno gibalno ustvarjanje ob glasbi, o čemer smo pisali v okviru vpliva glasbe na gibalni razvoj.

V okviru kode *poslušanje glasbe* je manj pediatrov ($N = 28$ oz. 27 %) navedlo, da bi med pediatrično obravnavo glasbo z otroki poslušali. Pasivno poslušanje glasbe, zlasti preko naprav z vizualno vsebino, kot so telefonski zasloni, je bilo pogostejše prisotno v primeru očetov. V okviru *poslušanja glasbe* podatki kažejo, da naj bi po mnenju anketiranih pediatrov otrok poslušal kakovostno, kompleksno glasbo, ki jo izvajajo prava glasbila ali orkester, in ne računalniško ustvarjene glasbe. Pediatri dajejo prednost poslušanju glasbe v družbi bližnjih, po možnosti v živo ali preko zvočnih medijev brez vizualizacije. Navajali so tudi konkretne primere, kot so glasbene pravljice, otroške pesmi, skladbe skladatelja Janeza Bitenca, ter poslušanje v avtu kot priložnost za učenje s petjem, o čemer pričajo izjave anketirancev v nadaljevanju.

Kakovostno, kompleksno, takšno, ki jo proizvajajo pravi instrumenti, orkester, in ne računalnik. Glasbo naj posluša v družbi bližnjih oseb, v živo in preko zvočnih medijev, po možnosti brez sočasne vizualizacije. Posluša naj v avtu, npr. glasbene pravljice, pesmi za otroke, ki se jih lahko nauči tudi prepevati. (Ž, 44 – 7, Osr.)

Preko izvora ki ni preblizu ušes, glasbo domačih skladateljev ki so jo prejšnje generacije rade poslušale in prepevale. Npr. Bitenčeve. (Ž, 67 – 39, JV)

Po mnenju anketiranih pediatrov je glasba, ki je za otroke zanimiva, takšna, ki posnema zvoke iz narave, se čustveno ujema z njihovo razvojno stopnjo in jim je domača – npr. pesmi, ki jih je mati pela že med nosečnostjo. Glasba naj otrokom omogoča izražanje različnih občutkov ter hkrati spodbuja govorni razvoj in občutek za ritem ter melodijo.

Posnema zvoke v naravi, če je melodija blizu njihovi stopnji čustvene zrelosti, če npr. mama poje iste pesmi, kot jih je prepevala v nosečnosti. (Ž, 67 – 39, JV)

Smisel za ritem in melodijo je po mojem otrokom vrojen in zato domač. Lahko z različno glasbo izražajo svoje različne občutke. Spoznavanje ritma (in melodij) jim pomaga pri razvoju govora (ki je tudi ritmično in melodično). (Ž, 49 – 18, Osr.)

Kljub naklonjenosti glasbi anketirani pediatri izpostavljajo podkategorijo *izvedbeni pogoji*, kot so časovna stiska in z njo povezane logistične težave ter prostorski pogoji. Pogosti so primeri, kjer glasba moti potek kliničnega pregleda, npr. pri slušnem pregledu srca in pljuč. Nekateri pediatri se zato glasbi v teh trenutkih izogibajo ali jo uporabijo le občasno.

Če bi imela v ambulantni več časa, bi se morda pogovarjala tudi o teh temah. (Ž, 38 – 10, Pomur.)

Ko pa je ogromno dela in velika frekvenca postane moteča. Mene osebno moti pri pregledu – ko poslušam pljuča in srce. Težko jo ugašam in prižigam med pregledom. Delamo res pod časovnim pritiskom, žal. (Ž, 47 – 12, Osr.)

Če povzamemo: rezultati kažejo, da skoraj polovica pediatrov občasno uporablja petje med kliničnim pregledom, medtem ko je poslušanje glasbe v ambulantnem okolju redkejša, ustvarjanje glasbe pa ni navedeno. Starši v čakalnicah večinoma ne izvajajo glasbenih dejavnosti, izjema je materino petje z namenom tolaženja otroka. Pediatri dajejo prednost kakovostni, akustični glasbi brez vizualnih motenj, ki spodbuja

čustveni in govorni razvoj otrok. Kljub naklonjenosti glasbi kot podpori v obravnavi pediatri kot glavne ovire za njeno redno uporabo izpostavljajo časovno stisko in prostorske omejitve.

Vpliv glasbe na zaposlene v ambulanti

Na podlagi citatov pediatrov smo ugotavljali, kako po mnenju anketirancev glasba vpliva na zaposlene v pediatričnih ambulantah. Večina anketiranih meni, da glasba izboljšuje delovno vzdušje, zmanjšuje stres in prispeva k pozitivnim odnosom med sodelavci. Nekateri zaposleni celo pojejo skupaj, kar po njihovem mnenju povečuje občutek povezanosti.

Večina udeležencev poudarja pomirjujoč učinek glasbe, ki pomaga zmanjševati stres, izboljšuje razpoloženje in razbremenjuje um. Pomirjujoča glasba lahko zmanjša napetost in pomaga ustvariti prijetno delovno okolje. Glasba pogosto prispeva k pozitivnejšemu vzdušju, kar vpliva na boljšo delovno motivacijo in prijetnejše odnose med sodelavci. V stresnih trenutkih omogoča odmik, pomaga preusmeriti pozornost in zmanjšati obremenjenost. Lahko izboljša vzdušje in pripomore k občutku povezanosti med sodelavci, saj v nekaterih primerih zaposleni celo skupaj pojejo in se ob tem sprostijo. Več pediatrov poudarja, da učinek glasbe variira glede na njeno vrsto, glasnost in vsebino. Umirjena glasba ima pomirjujoč učinek, medtem ko lahko preglasna ali neustrezna deluje moteče. Glasba lahko »zamaši beli šum« in zmanjšuje moteče zvoke aparatur, kar je pogosto prisotno v medicinskem okolju.

Umirjena, prijetna glasba razelektri napeto vzdušje. (Ž, 47 – 12, Osr.)

Glasba se pogovarja tudi z našim živčnim sistemom, pri čemer zaobide razum. Ob prijetni glasbi se enostavno počutimo bolje in za to ne potrebujemo narediti prav ničesar, naše celice in telo se sami uglasijo s frekvenco glasbe. (Ž, 44 – 7, Osr.)

Pomirja, blaži vse ostale zvoke aparatur. (Ž, 57 – 32, Podr.)

Povezuje, umirja ... tudi pojemo skupaj – ob koncu popoldanske ambulate, ob zaključevanju administracije ... (Ž, 45 – 18, Oba-kr.)

Kljub večinoma pozitivnim vidikom so nekateri opozorili, da glasba lahko postane moteča pri delu, ki zahteva visoko koncentracijo, ali če ne ustreza okusom vseh zaposlenih. Pri tem so izpostavili predvsem preglasno jakost.

Umiri, če ni preglasna in preveč živahna. (Ž, 66 – 41, Osr.)

Ne preglasna glasba, bolj umirjeni toni. (Ž, 60 – 20, Sav.)

Ker pomirja in lahko naredi pomembno pavzo za preusmeritev pozornosti ob stresnih situacijah. (Ž, 59 – 28, Osr.)

Izhajajoč iz navedenega lahko sklenemo, da anketirani pediatri inje in pediatri razumejo pomen glasbe za celostni razvoj otroka ter njegovo počutje in njen vpliv na delovno okolje. V pediatričnih ambulantah se glasbo ali petje uporablja kot sredstvo za izboljšanje otrokovega počutja in zmanjšanje stresa. Zaradi pomanjkljivih časovnih pogojev se glasbo v ambulantni redko uporablja, prav tako je lahko moteč element. Vloga staršev pri uporabi glasbe ali petja je po mnenju anketiranih pediatri inje in pediatrov v pomirjanju otrok v čakalnicah ali ambulantah.

Diskusija

Raziskava, izvedena med slovenskimi primarnimi pediatri, je obravnavala stališča, izkušnje in pripravljenost zdravstvenih delavcev za vključevanje glasbe v primarno zdravstveno oskrbo otrok. Njeni rezultati ponujajo vpogled v trenutno stanje rabe glasbe kot podpornega sredstva pri obravnavi otrok ter osvetljujejo obstoječe prakse, zaznane koristi, ovire in priložnosti za nadaljnji razvoj tovrstnih pristopov.

Izsledki raziskave kažejo, da večina anketiranih primarnih pediatrov glasbo dojema kot pozitivno in koristno orodje v ambulantnem okolju. Skoraj vsi sodelujoči se strinjajo, da ima glasba potencial za zmanjševanje stresa in tesnobe pri otrocih, zlasti v kontekstu zdravniških pregledov, ki so za številne otroke vir strahu in nelagodja. To potrjujejo tudi tuje raziskave, ki poudarjajo terapevtski potencial glasbe pri otrocih – ta lahko spodbuja nevrološke procese, ki vplivajo na čustveno regulacijo, pozornost in zmanjšanje zaznave bolečine (Chanda in Levitin, 2013; Koelsch, 2010; Li idr., 2025; Pelletier, 2004; Stegemann idr., 2019).

Pediatri v raziskavi so poročali o različnih oblikah uporabe glasbe, pri čemer je bilo petje med pregledom najpogostejša aktivna oblika. Pasivna raba glasbe, kot je predvajanje v čakalnicah, je bila prav tako prisotna, vendar redkeje načrtovana. Pomembno je razlikovati med pasivno in aktivno uporabo glasbe – slednja vključuje tudi sodelovanje otrok in staršev, kar se je v praksi izkazalo kot učinkovito pri zmanjševanju napetosti in izboljšanju sodelovanja otrok. To je skladno z ugotovitvami različnih raziskav (Boyne idr., 2025; D'Souza in Wiseheart, 2018; Habibi idr., 2018; Hilton idr., 2023) o vlogi glasbe za razvoj otroka, saj spodbuja govorni razvoj, socialno interakcijo in ustvarjalno izražanje.

Pediatrici so v svojih odgovorih poudarili pomen kakovostne, akustične glasbe brez dodatnih vizualnih dražljajev, ki naj bi bila za otroke razvojno primerna in čustveno dostopna. Navajali so primere, kot so glasbene pravljice, otroške pesmi in skladbe Janeza Bitenca, ter izpostavljali pomen poslušanja glasbe v družinskem krogu. To potrjuje teoretična izhodišča o vlogi staršev kot ključnih posrednikov glasbenih izkušenj (McPherson, 2009; Newman idr., 2022), pri čemer matere pogosteje aktivno vključujejo glasbo, očetje pa pasivneje, pogosto preko naprav z vizualno vsebino.

Kljub pozitivnim stališčem pa je le manjši delež pediatrov poročal o redni ali načrtovani uporabi glasbe kot integriranega dela obravnave. Najpogosteje navedene ovire so bile časovna stiska, pomanjkanje znanja in občutek nekompetentnosti na glasbenem področju. Poleg tega so pediatri opozarjali na prostorske in tehnične omejitve, kot so neustrezna oprema, hrupno okolje ali motnje med kliničnim pregledom. Tovrstne ovire so bile prepoznane tudi v drugih raziskavah, ki poudarjajo potrebo po sistemski podpori in dodatnem usposabljanju zdravstvenih delavcev (Colin idr., 2023; Giordano idr., 2023).

Izsledki raziskave so izpostavili tudi pomen sodelovanja staršev pri glasbenih dejavnostih v ambulantnem okolju. Pediatri, ki so imeli izkušnjo vključevanja staršev v glasbeno dejavnost, so to večinoma ocenili pozitivno – kot sredstvo za umirjanje otroka, skrajšanje čakalnega časa in izboljšanje izkušnje pregleda. Vloga staršev je bila v literaturi večkrat poudarjena kot ključna za učinkovitost terapevtskih pristopov, saj družinska dinamika pomembno vpliva na otrokovo doživljanje in sodelovanje (Boyne idr., 2025).

Poleg koristi za otroke pa raziskave kažejo tudi na pozitiven vpliv glasbe na zdravstveno osebje. Glasba lahko zmanjša stres in mentalno obremenitev ter izboljša delovno učinkovitost, kar je še posebej pomembno v kontekstu primarne zdravstvene oskrbe, kjer so delovni pogoji pogosto zahtevni (Colin idr., 2023). To sovпада z opažanji slovenskih pediatrov, ki so poročali o izboljšanem počutju in večji sproščenosti v ambulanti, kadar je bila prisotna glasba.

Sklep

Rezultati raziskave potrjujejo močan interes primarnih pediatrov za uporabo glasbe kot podpornega orodja v ambulantni oskrbi otrok. Kljub temu pa njena implementacija v praksi ostaja omejena zaradi številnih sistemskih in osebnih dejavnikov, kot so pomanjkanje časa, ustreznega znanja ter institucionalne podpore.

Kljub obstoječim oviram je zaznati jasno izraženo pripravljenost za spremembo, če bi bili zagotovljeni ustrezni pogoji. Boljša informiranost, organizacija strokovnih delavnic in usposabljanj o uporabi glasbe v zdravstvenih kontekstih ter oblikovanje jasnih, enostavno izvedljivih protokolov bi lahko zmanjšali občutek nekompetentnosti in spodbudili večjo vključenost pediatrov v tovrstne dejavnosti.

Uvajanje strukturiranih glasbenih modulov v klinične smernice – zlasti pri rednih preventivnih pregledih in cepljenjih – bi omogočilo uporabo glasbe brez dodatne časovne obremenitve. V zdravstvenih domovih, kjer so na voljo ustrezni pogoji, bi bilo smiselno vzpostaviti sodelovanje z usposobljenimi glasbenimi terapevti, ki lahko oblikujejo in izvajajo ciljno usmerjene intervencije, s čimer bi dodatno razbremenili zdravstveno osebje.

V prihodnjih raziskavah bi bilo smiselno podrobneje preučiti učinkovitost specifičnih glasbenih intervencij v primarnem pediatričnem okolju ter razviti evalvacijske modele, ki bi omogočili merjenje psiholoških učinkov glasbe na otroke, starše in zdravstvene delavce. Prav tako bi bilo koristno raziskati morebitne pozitivne vplive na dobrobit strokovnega osebja in njegov subjektivni občutek obremenjenosti na delovnem mestu.

Pomembno je poudariti, da pediatri že zdaj delujejo v zelo obremenjujočem delovnem okolju, zato je ključno, da morebitne novosti zanje ne predstavljajo dodatnega bremena, temveč jih podpirajo in razbremenjujejo. S ciljnim, premišljenim in sistematičnim vključevanjem glasbe v primarno zdravstveno varstvo bi lahko naredili pomemben korak k celostnejši, prijaznejši in bolj razbremenjujoči oskrbi otrok ter mladostnikov. Obenem pa bi lahko s tem pristopom spodbudili tudi starše k uporabi glasbe kot razvojno podpornega elementa v vsakdanjem življenju otrok.

Literatura

- Barbot, B., Lubart, T. I., in Besançon, M. (2016). „Peaks, slumps, and bumps”: Individual differences in the development of creativity in children and adolescents. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 2016(151), 33–45.
- Barrera, M. E., Rykov, M. H., in Doyle, S. L. (2002). The effects of interactive music therapy on hospitalized children with cancer: A pilot study. *Psycho-Oncology*, 11(5), 379–388.
- Brdnik Juhart, P., in Sicherl Kafol, B. (2021). Music teachers’ perception of music teaching at the stage of early adolescence. *Center for Educational Policy Studies Journal*, 11(3), 97–118.

- Boyne, A. S., Alviar, C., in Lense, M. (2025). Parental social and musical characteristics, the home music environment, and child language development in infancy. *Infancy: The Official Journal of the International Society on Infant Studies*, 30(2), e70008.
- Chanda, M. L., in Levitin, D. J. (2013). The neurochemistry of music. *Trends in Cognitive Sciences*, 17(4), 179–193.
- Colin, C., Prince, V., Bensoussan, J., in Picot, M. (2023). Music therapy for health workers to reduce stress, mental workload and anxiety: A systematic review. *Journal of Public Health*, 45(3), e532-e541.
- D'Souza, A. A., in Wiseheart, M. (2018). Cognitive effects of music and dance training in children. *Archives of Scientific Psychology*, 6(1), 178–192.
- Gordon, R. L., Fehd, H. M., in McCandliss, B. D. (2015). Does music training enhance literacy skills? A meta-analysis. *Frontiers in Psychology*, 6, 162184.
- Giordano, F., Muggeo, P., Rutigliano, C., Barzaghi, F., Battisti, L., Coccia, P., Colombini, A., D'Amico, M. R., De Santis, R., Mascarini, M., Mura, R., Onofrillo, D., Perruccio, K., Rinieri, S., Trevisan, F., Zama, D., Ziino, O., De Lucia, M., Santoro, N., in Cesaro, S. (2023). Use of music therapy in pediatric oncology: An Italian AIEOP multicentric survey study in the era of COVID-19. *European Journal of Pediatrics*, 182(2), 689–696.
- Habibi, A., Damasio, A., Ilari, B., Sachs, M. E., in Damasio, H. (2018). Music training and child development: A review of recent findings from a longitudinal study. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1423(1), 73–81.
- Hilton, C. B., Crowley-de Thierry, L., Yan, R., Martin, A., in Mehr, S. A. (2023). Children infer the behavioral contexts of unfamiliar foreign songs. *Journal of Experimental Psychology: General*, 152(3), 839–850.
- Koelsch, S. (2010). Towards a neural basis of music-evoked emotions. *Trends in Cognitive Sciences*, 14(3), 131–137.
- Lai, Y., in Amaladoss, N. (2022). Music in waiting rooms: A literature review. *Health Environments Research in Design Journal*. <https://doi.org/10.1177/19375867211067542>
- Li, H., Cheng, M., in Jiang, S. (2025). The Impact of music therapy on preoperative anxiety in pediatric patients undergoing anesthesia: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Perianesthesia Nursing*. <https://doi.org/10.1016/j.jopan.2024.11.016>
- Loewy, J., Hallan, C., Friedman, E., in Martinez, C. (2005). Sleep/sedation in children undergoing EEG testing: A comparison of chloral hydrate and music therapy. *Journal of Perianesthesia Nursing*, 20(5), 323–332.
- McPherson, G. E. (2009). The role of parents in children's musical development. *Psychology of Music*, 37(1), 91–110.
- Mesec, B. (2023). *Kvalitativno raziskovanje v teoriji in praksi*. Inštitut za razvojne in strateške analize.
- Monaci, M. G., Caruzzo, C. M., Raso, R., Spagnuolo, C., Benedetti, M. C., Grandjean, D., in Filippa, M. (2024). Maternal singing reduced

- pain indexes in 2-month-old infants and increased proximity during vaccinations. *Acta Paediatrica*, 113(7), 1664–1671.
- Nacionalni inštitut za javno zdravje. (2016). *Program preventivnih pregledov otrok in mladostnikov*.
- Newman, L. J., Stewart, S. E., Freeman, N. C., in Thompson, G. (2022). A systematic review of music interventions to support parent-child attachment. *Journal of Music Therapy*, 59(4), 430–459.
- Pelletier, C. L. (2004). The effect of music on decreasing arousal due to stress: A meta-analysis. *Journal of Music Therapy*, 41(3), 192–214.
- Sicherl Kafol, B. (2004). *Preverjanje in ocenjevanje pri glasbeni vzgoji*. Izolit.
- Sicherl Kafol, B. (2015). *Izbrana poglavja iz glasbene didaktike*. Pedagoška fakulteta.
- Shin, H.-J., Park, J., Oh, H.-K., in Kim, N. (2022). Comparison of effects of mothers' and mozart's lullabies on physiological responses, feeding volume, and body weight of premature infants in NICU. *Frontiers in Public Health*, 10. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2022.870740>
- Silva Santa, I. N. da, Schweitzer, M. C., Dos Santos, M. L. B. M., Ghelman, R., in Filho, V. O. (2021). Music interventions in pediatric oncology: Systematic review and meta-analysis. *Complementary Therapies in Medicine*, 59(4), 102725.
- Stegemann, T., Geretsegger, M., Phan Quoc, E., Riedl, H., in Smetana, M. (2019). Music therapy and other music-based interventions in pediatric health care: An overview. *Medicines*, 6(1), 25.
- Zakon o celostni zgodnji obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami (ZOPOPP). (2017). *Uradni list Republike Slovenije*, št. (41). <https://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?sop=2017-01-2065>
- Zakon o zdravstveni dejavnosti (ZZDej). (1992). Zakon o zdravstveni dejavnosti (ZZDej). *Uradni list Republike Slovenije*, št. (9). https://www.uradni-list.si/_pdf/1992/Ur/u1992009.pdf